

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดลราชกุมาร - พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว คำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศใช้พรามพิทักษ์ว่า คำนำนามสตรีซึ่งใช้ เรียกกันอยู่ในบัดนี้ยังไม่มีหลักฐานเป็นแน่นอน จึงให้สืบสนกันไปไม่เป็นที่เรียบร้อย ทรงพระราชดำริห์ เพื่อจะให้คำนำนามสตรีมีระเบียบเป็นหลักฐาน จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทาน - พระราชกฤษฎีกาไว้ดังต่อไปนี้ -

ข้อ ๑. สตรีทั่วไปทุกชั้นบรรดาศักดิ์ เว้นแต่ (๑) ผู้ที่เนืองอยู่ในราชตระกูล (๒) ผู้ ใ้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์และราชทินนาม และ (๓) ผู้ที่จะโดยกั้นถือเอาโดยเฉพาะในข้อต่อไปนี้ (ก) ถ้าเป็นผู้ที่ยังไม่มีสามี ให้ใช้คำว่า "นางสาว" เป็นคำนำนามเดิมและนามสกุล ของตน

ตัวอย่าง - เช่น "นางสาวอม เอกะวัต" เป็นต้น

(ข) ถ้าเป็นผู้มีสามีแล้ว แต่สามีเป็นผู้ที่ยังไม่มีบรรดาศักดิ์ ให้ใช้คำว่า "นาง" เป็น คำนำนาม แล้วเอานามสกุลของสามีเราประกอบ

ตัวอย่าง - เช่น "นางมวน เอกะวัต" เป็นต้น

ถ้าสตรีไร้เขียนดาเรียกโดยปกติ (ไม่ใช่ในราชการ) จะใช้คำนำนามสกุล

เท่านั้นก็ได้

ตัวอย่าง - เช่น "นางเอกะวัต" เป็นต้น

(ค) ถ้าสามีเป็นผู้มีบรรดาศักดิ์ชั้นต่ำกว่าพระยาของมา ให้ใช้คำว่า "นาง" เป็นคำนำนาม ประกอบกับราชทินนามของสามี

ตัวอย่าง - เช่น ท้าวสามีเป็นหลวงเอกะวัตวิสิฐ เรียกภรรยาว่า "นางเอกะวัตวิสิฐ"

เป็นต้น

ข้อ ๒. สตรีที่มีสามีมีบรรดาศักดิ์ชั้นพระยา แม้นั้นจะใ้รับพระราชทานเครื่องราช - อภิสิริภรณ์จุลจอมเกล้าฝ่ายใน ตามใ้รับภักดิ์ ให้ใช้คำว่า "คุณหญิง" เป็นคำนำนามประกอบกับราชทิน - นามของสามี

ตัวอย่าง - เช่น "คุณหญิงเอกะวัตวิสิฐ" เป็นต้น

ข้อ ๓. สตรีที่ใ้รับพระราชทานเครื่องราชอภิสิริภรณ์จุลจอมเกล้าฝ่ายใน แม้นมีสามี ใ้มีบรรดาศักดิ์ต่ำกว่าชั้นพระยา ก็ให้ใช้คำว่า "คุณหญิง" เป็นคำนำนามโดยค้ำ และใ้ใ้รับราชทินนาม ของสามีเราประกอบดังในข้อ ๒.

ข้อ ๔. สตรีที่มีสามีมีบรรดาศักดิ์ชั้นเจ้าพระยา และเป็นผู้ใ้รับพระราชทานเครื่องยศ ค้ำแล้ว ให้ใช้คำว่า "ท่านผู้หญิง" เป็นคำนำนามประกอบค้ำราชทินนามของสามี

ตัวอย่าง - เช่น "ท่านผู้หญิงขุนมนตรี" เป็นต้น

ถ้ายังมีใ้รับพระราชทานเครื่องยศค้ำท่านผู้หญิง ให้ใช้คำนำนามเพิ่มภรรยาชั้นพระยา ดังในข้อ ๒. นั้น

ข้อ ๕. สตรีจะใช้คำว่า "คุณหญิง" เป็นคำนำนามไ้ด้นั้น เฉพาะแต่ผู้ที่เป็นเอกภรรยา จำพวกเดียว แอ่กนั้นให้ใช้คำว่า "นาง" เป็นคำนำ

ข้อ ๖. สตรีผู้ใดเนื่องในพระราชวงศ์ (คือ หม่อมราชวงศ์และ หม่อมหลวง) แม้เมื่อมีสามีแล้ว ก็ยังให้คงใช้บรรดาศักดิ์ค่านามของตนต่อไป และ

(๑) ถ้าสามีเป็นชายที่ไม่มีบรรดาศักดิ์ ก็ให้ใช้นามสกุลของสามีประสมกับนามของตน ตัวอย่าง - เช่น หม่อมหลวงวไล ภรรยา นายแดง เอกะวัค ใ้ชื่อว่า "หม่อมหลวงวไล

เอกะวัค" ดังนี้ เป็นต้น

(๒) ถ้าสามีเป็นชายมีบรรดาศักดิ์ ก็ให้ใช้ราชทินนามของสามีประสมกับนามของตน

ตัวอย่าง - เช่น หม่อมราชวงศ์วิภาส ภรรยา หลวงเอกะวัควิสิฐ ใ้ชื่อว่า "หม่อมราชวงศ์

วิภาส เอกะวัควิสิฐ" ดังนี้ เป็นต้น

อนึ่ง ถ้าแม้ว่าสามีจะเป็นชายมีบรรดาศักดิ์สูงเท่าใด ๆ ก็ดี ให้สตรีผู้เป็นเจ้าภรรยาตระกูล กงไวยบรรดาศักดิ์เดิมของตน เว้นแต่ผู้ใดรับพระราชทานเครื่องยศตั้งเป็นท่านผู้หญิงแล้ว จึงให้ใช้ - บรรดาศักดิ์ท่านผู้หญิง แทน

ข้อ ๗. สตรีที่มีค่านำนามว่า "ท่านผู้หญิง" / "คุณหญิง" ตามที่กล่าวมาในข้อ ๖ ข้อ ๒ ข้อ ๓ และ ข้อ ๔ นั้น ให้ตั้งเข้าใจว่าเฉพาะสำหรับผู้อื่นกล่าวถึง ถ้าเขียนนามของตนเองไว้ ไม่ต้อง มีค่านำนามควบ

ตัวอย่าง - เช่น "แม่ มุขมนตรี" "นาง เอกะวัควิสิฐ" เป็นต้น

ข้อ ๘. ท่านผู้หญิง คุณหญิง (และภรรยาข้าราชการที่ถึงแก่อสัญกรรม ถึงแก่อนิจกรรม และถึงแก่กรรมแล้ว) ผู้ที่จะกล่าวถึงก็ให้คงใช้คำว่า "ท่านผู้หญิง" "คุณหญิง" และ "นาง" เป็นค่านำ อยู่ตามเดิม แต่ต้องออกนามตัวด้วย

ตัวอย่าง - เช่น "ท่านผู้หญิงยิ้ม มุขมนตรี" "คุณหญิงเนียม เอกะวัควิสิฐ" และ -

"นางแม่ เอกะวัควิสิฐ" เป็นต้น

แต่ถ้าจะลงนามของตนเองก็ให้ปฏิบัติตาม ข้อ ๗

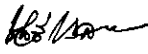
ข้อ ๙. หม่อมตามเจ้านาย (๑) ถ้าเป็นผู้มีโคเนื่องพระราชวงศ์ ให้ใช้คำว่า "หม่อม" นำนามของตนประสมด้วยนามสกุลของสามี (๒) ถ้าเป็นผู้เนื่องในพระราชวงศ์ (คือ หม่อมราชวงศ์ และ หม่อมหลวง) ให้คงใช้บรรดาศักดิ์ค่านามตามเดิม

ข้อ ๑๐. ให้เสนาบดีกระทรวงวัง เป็นเจ้าหน้าที่รักษาพระราชกฤษฎีกานี้

ประกาศมา ณ วันที่ ๑๒ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๖๐ เป็นวันที่ ๒๔๖๖ ในรัชกาล

มีศุภยันนี้.

ถูกต้องด้วยสำเนาเดิม.

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยคำนำนามสตรีเพิ่มเติม

พระพุทธศักราช ๒๕๒๔

เจ้าพระยาธรรมรามธิบดี เสนาบดีกระทรวงวัง รับพระบรมราชโองการ
ในพระบาทสมเด็จพระปรมาธิบดีศรีสุนทรมหาธีรราชู พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ประกาศให้ทราบ
ทั่วกันว่า สตรีซึ่งตำแหน่งเป็นนางกำนัลหรือพนักงานซึ่งได้รับราชการของพระนครพระคู่มือ
พระองค์นั้น สมควรที่จะกำหนดคำนำนามเพื่อเป็นเครื่องหมายบรรดาศักดิ์หรือความดีความชอบ
ให้ติดกับชานัญสตรีประการ ๑ อีกประการ ๑ พระราชกฤษฎีกาเดิมที่ได้ประกาศลงวันที่ ๑๒ กรกฎาคม
พระพุทธศักราช ๒๕๒๐ นั้น มีคำ ความใดตรงย่อของชื่อพระมาทว่า ยังมีผู้เข้าใจผิดใช้คำนำนาม
ไม่ตรงตามพระราชกฤษฎีกาอันเป็นพระราชนิยมอยู่บ้าง เพื่อเป็นหลักฐานในราชการต่อไป จึงโปรด
เกล้าให้ตราพระราชกฤษฎีกาเพิ่มเติมและบรรยายข้อความให้เป็นที่เข้าใจชัดเจน ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑. สตรีที่เป็นนางกำนัลหรือพนักงาน ถ้ามีความบรรดาศักดิ์ตั้งแต่พระชายขึ้นไปอย่าง ๑
หรือมีความดีความชอบได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้า อีกอย่าง ๑ ให้ใช้คำนำ
นางกำนัลหรือพนักงานนั้น ๆ ว่า "คุณ" ตลอดเวลาที่รับราชการของพระนครพระคู่มือ หรือดำรง -
ตำแหน่งเป็นสมาชิกเครื่องอิสริยาภรณ์นั้น

ข้อ ๒. สตรีซึ่งมีความบรรดาศักดิ์ถึงความซ้อ ๑ นั้น ถ้าได้ทรงพระมหากรุณาโปรดเกล้า
ให้มีตำแหน่งเป็นนางกำนัลหรือพนักงานเป็นพิเศษแล้ว ก็ให้ใช้คำนำนามว่า "คุณ" ประดุจเดียวกัน
ตลอดเวลาที่ทรงพระมหากรุณาโปรดเกล้า ให้ดำรงตำแหน่งพิเศษอยู่นั้น

ข้อ ๓. ความความในข้อต่าง ๆ แห่งพระราชกฤษฎีกาเดิมนั้น ให้ฟังเป็นที่เข้าใจใน
พระราชนิยม จึงจะโดยบรรยายต่อไปนี้

(ก) ความความในข้อ ๑ (ก) นั้น จะใช้คำว่า "นาง" เป็นคำนำรายนามของสามีได้
แต่เฉพาะเอภรรยา ส่วนภรรยาอื่นให้ใช้คำว่า "นาง" นำนามสกุลของสามี

(ข) ความความในข้อ ๔ ซึ่งมีว่า นอกจากเอภรรยาให้ใช้คำว่า "นาง" เป็นคำนำนั้น
คือ นำนามสกุลของสามีเช่นเดียวกัน

ข้อ ๔. นอกจากข้อความที่ได้กำหนดเพิ่มเติมหรือบรรยายมาแล้วนี้ ให้คงปฏิบัติไปตาม
พระราชกฤษฎีกาเดิมจนทุกประการ

ประกาศมา ณ วันที่ ๑๔ กันยายน พระพุทธศักราช ๒๕๒๔ เป็นปีที่ ๑๒ ในรัชกาล -
มีศุขยี่สิบ

ถูกต้องกับสำเนาเดิม.
163/110